

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium
otsus
algtekst
18.12.2012
RT I, 20.12.2012, 23

Riigilõivuseaduse § 57 lõike 1 koostoimes lisaga 1 (1. jaanuarist 2011 kuni 30. juunini 2012 kehtinud redaktsioonis) põhiseaduslikkuse kontroll

Vastu võetud 18.12.2012

RIIGIKOHUS

PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE KOLLEGIUM

KOHTUOTSUS

Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	3-4-1-24-12
Otsuse kuupäev	18. detsember 2012
Kohtukoosseis	Eesistuja Märt Rask, liikmed Henn Jõks, Ott Järvesaar, Lea Kivi ja Jüri Põld
Kohtuasi	Riigilõivuseaduse § 57 lõike 1 koostoimes lisaga 1 (1. jaanuarist 2011 kuni 30. juunini 2012 kehtinud redaktsioonis) põhiseaduslikkuse kontroll
Menetluse alus	Tallinna Ringkonnakohtu 3. oktoobri 2012. aasta määrus tsiviilasjas nr 2-12-21831
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Tunnistada, et riigilõivuseaduse (RT I 2010, 21, 107; RT I, 25.06.2012, 3) § 57 lõige 1 koostoimes lisaga 1 olid põhiseadusega vastuolus osas, milles tsiviilasjas hinnaga üle 255 646 euro 59 senti kuni 287 602 eurot 41 senti tuli hagiavalduselt tasuda riigilõivu 11 184 eurot 53 senti.

ASJAOLUD, MENETLUSE KÄIK JAKOHTU MÄÄRUS

1. OÜ Atelier Gurman esitas 1. juunil 2012 Harju Maakohtule hagi Paldiski Logistikapark OÜ ja OÜ Riigiressursside Keskus vastu 265 000 euro suuruse võlgnevuse sissenõudmiseks. Koos hagiavaldusega esitas hageja menetlusabi taotluse, milles palus end riigilõivu tasumisest vabastada ning jätta riigilõivuseaduse asjassepuutuvad sätted vastuolu tõttu põhiseadusega kohaldamata. Alternatiivselt palus hagejakohaldada kuni 1. jaanuarini 2009 kehtinud riigilõivuseaduse (RLS) § 56 lõikes 1 ja lisa 1 sätestatud vastavat riigilõivu määra ning vabastada ta riigilõivu tasumisest osas, mis seda ületab.

2. Harju Maakohus rahaldas 5. juuli 2012. aasta määrusega hageja menetlusabi taotluse osaliselt, tuginedes tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 180 lõike 1 punktidele 2, § 181 lõike 1 punktidele 1 ja 2, § 183 lõikele 1 ja Riigikohtu tsiviilkolleegiumilahendite asjades nr 3-2-1-147-10 ja nr 3-2-1-95-10, ning määras, et tasudatuleb riigilõiv 11 184 eurot 53 senti kolme osamaksena. Maakohusleidis, et kehtiv õigus ei võimalda äriühingut hagi esitamisel tasumiselekuuluvast riigilõivust vabastada. Kuni 287 602 euro 41 senti suuruse hinnaga hagilt 11 184 euro 53 senti suuruse riigilõivu tasumise nõuet ei ole tunnistatud põhiseadusega vastuolus olevaks ning seega ei ole alust vabastada hageja riigilõivu tasumise kohustusest hagi esitamisel.

3. Hageja esitasmääruskaebuse, milles märkis, et esialgses hagiavalduses paluti Harju Maakohtu kontrollida RLS § 57 lõike 1 ja lisa 1 vastavust põhiseadusele osas, millekohaselt tuleb tsiviilasja hinna puhul kuni 287 602 eurot 41 senti tasuda riigilõivu 11 184 eurot 53 senti. OÜ Atelier Gurman leidis, et Harju Maakohus on jätnud täitmata

põhiseaduse (PS) § 15 lõikes 2 märgitud kohustusekontrollida hageja taotlusel sätete vastavust põhiseadusele, kuna maakohus ei lahendanud hageja taotlust, vaid piirdus selle nentimisega, et asjassepuutuvaid sätteid ei ole varem põhiseadusvastaseks tunnistanud.

4. Harju Maakohus võttis määruskaebuse menetlusse, jättis selle 12. juuni 2012. aasta määrusega rahuldamata ja edastas TsMS § 663 lõike 5 järgi lahendamiseks Tallinna Ringkonnakohtule.

5. Tallinna Ringkonnakohtu otsustas 3. oktoobri 2012. aasta määrusega tsiviilasjas nr 2-12-21831 maakohtumääruse ja tegi OÜ Atelier Gurman taotluse lahendamiseks uue määruse, millega rahuldab hageja määruskaebuse osaliselt. Ringkonnakohtu tunnistas põhiseadusevastavust olevaks ja jättis kohaldamata 24. märtsist 2011 kuni 30. juunini 2012 kehtinud RLS § 57 lõike 1 ja lisa 1 osas, milles need nägid ette kohustusetasuda tsiviilasjas hinnaga üle 255 646 euro 59 senti kuni 287 602 eurot 41 senti riigilõivu 11 184 eurot 53 senti. Kohus määrast tsiviilasjas tasutavaks riigilõivuks 5991 eurot 72 senti ja lubas selle hagejal tasuda kahe osamaksenda. Ringkonnakohtu jättis hagiavalduse kuni esimese osamaksetasumise tähtjani käiguta.

6. Tallinna Ringkonnakohtu leidis, et maakohus jättis ebaõigesti tähelepanuta hagiavalduses sisalduva taotluse määrata kindlaks tasumisele kuuluva riigilõivu suurus ja jätta vastuolu tõttu põhiseadusega kohaldamata asjassepuutuvad riigilõivuseaduse sätted. Määruses ei sisaldu maakohtu põhjendusi, miks kohus hageja väidetega ei nõustunud.

7. Ringkonnakohtu arvates olid hagiavalduselt riigilõivu tasumise ette nägevat riigilõivuseaduse sätted vastuolus põhiseadusega. Tegemist oli sellises suuruses lõivuga, mis takistas isikuid oma õiguste kaitseks kohtusse pöördumast, seda enam üldise majanduslanguse ja vaesumise taustal. Samuti on sellises suuruses lõivuga tagatud riigile hagiavalduse menetlemise kulude hüvitamine oluliselt suuremas ulatuses, kui on kohtuasja keskmine arvestuslik kulu maakohtus. Hagejal tuleb hagiavalduselt tasuda riigilõivu põhiseaduspärases määras kuni 31. detsembrini 2008 kehtinud riigilõivuseaduse järgi. Sellest hoolimata võib tekkida küsimus, kas riigilõivu tasumine on subjektiivselt majanduslikult võimalik. Määruskaebuses muutis hageja oma esialgset taotlust ja taotles menetlusabi selle riigilõivuosa tasumiseks, mis ületab vastavalt hagi hinnalt alates 1. juulist 2012 tasumisele kuuluva riigilõivu suurus. Hageja leidis, et kohaldamata tuleb jätta TsMS § 183 lõige 1. Riigikohus on seni kaalunud TsMS § 183 lõike 1 põhiseaduspärasust edasikaebõiguse realiseerimise kontekstis ja olukorras, kus kehtis üldine kõrge riigilõivude tase. Alates 1. juulist 2012 on selles osas olukord muutunud. Samuti vähenes praeguses asjas tänu põhiseaduslikkuse kontrollile oluliselt tasumisele kuuluv riigilõiv. Kuna eraõiguslikele juriidilistele isikutele on lisaks tsiviilkohtumenetluse seadustikus nähtud ette võimalus riigilõiv ajatada, ei ole alust põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamiseks TsMS § 183 lõike 1 suhtes.

8. Tallinna Ringkonnakohtu määrus jõudis Riigikohtusse 4. oktoobril 2012.

MENETLUSOSALISTE ARVAMUSED

9. Riigikogu arvamuse on esitanud põhiseaduskomisjon, kes leiab, et alama astme kohtute kohaldamata jäetud RLS § 57 lõikest 1 koostoimes selle lisaga 1 tulenevad riigilõivumäärad on põhiseadusvastased.

10. OÜ Atelier Gurman Riigikohtule arvamust ei esitanud.

11. Paldiski Logistikapark OÜ ja OÜ Riigiressursside Keskusesitasid oma seisukohad Riigikohtule ühiselt, leides, et kohaldamata jäetud riigilõivuseaduse sätted on põhiseadusegakooskõlas, kuna riigilõivu määr on eesmärgipärane ega piira põhjendamatult hageja põhiõigusi ning aitab takistada ilmselt perspektiivitu ja selgelt pahatahtlik hagiavalduse menetlemist.

12. Õiguskantsler leiab, et asjassepuutuvad riigilõivuseaduse sätted on põhiseadusega vastuolus. Õiguskantsler lisab, et ei pea korrektseks madalama astme kohtute praktikat määrata samal ajal seaduse põhiseaduslikkuse järelevalve algatamisega ja enne Riigikohtuseisukohta kohtute hinnangul põhiseaduspärase suurusga riigilõivu. Õiguskantsleri hinnangul on madalama astme kohtute 2012. aasta praktika toonud kaasa kohtuspeepöördujate erineva kohtlemise riigilõivu määramise aluste ja määratavariigilõivu suuruses osas. Seetõttu peab õiguskantsler kohaseks, kui Riigikohus annab *obiter dictum*'i korras madalama astme kohtutele üheselt tõlgendatavad ja konkreetsed juhised põhiseaduspärase suurusga riigilõivu määramiseks olukorras, kus Riigikohus on tunnistanud konkreetseriigilõivu põhiseadusvastaseks, või juhiks, kui madalama astme kohus soovib menetlusökonomilisel kaalutlusel jätkata kohtuasja lahendamist põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamisele vaatamata ja tuleks määrata põhiseaduspärase suurusga riigilõiv.

13. Õiguskantsleri hinnangul võib ka praegusel juhul Tallinna Ringkonnakohtu 3. oktoobril 2012 määratud riigilõiv 5991 eurot 72 senti olla ikkagi ülemäärane kõrge. Ajal, mil maakohus määras selles kohtuasjas uue ja põhiseaduspärase suurusga riigilõivu, oli juba teada seadusandja hinnang põhiseaduspärasele riigilõivu suurusle 2012. aastal. 1. juulil 2012 jõustunud riigilõivuseaduse muudatuste kohaselt oleks riigilõiv olnud selles asjas 2500 eurot ehk rohkem kui poolevääks. Samuti oli 3. oktoobril 2012 teada asjaolu, et Riigikohus pidas juba 7. mai 2012. aasta otsuses asjas nr 3-4-1-7-12 põhiseadusega vastuolus olevaks 5432 euro 49 senti suurust riigilõivu ehk madalamat lõivu kui see, mille tasumist nõuab ringkonnakohtu.

14. Justiitsministri arvates on kõnealused riigilõivuseaduse sätted põhiseadusega kooskõlas. Justiitsminister asus seisukohale, et riigilõivuseaduse lisas 1 sätestatud riigilõivumäärade sooviti need tsiviilasjade lahendamisel

muuta võimalikult kulupõhiseks. Näiteks katsid riigilõivumäärad kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud riigilõivuseaduse alusel ligikaudu 90% tsiviilkohtumenetluse kuludest, millest tulenevalt ülejäänud 10% jäi maksumaksja kanda. Sellest järeldub ka RLS § 57 lõike 1 ja lisa 1 alusel kehtestatud riigilõivumäärade ratsionaalne põhjendus. Tulenevalt asjaolust, et tsiviilkohtumenetluses on kohtu rolliks õiguskaitse, õigusemõistmine ja õigusrahu pakkumine omavahel kokkuleppelemitejõudnud poolte vahel, tuleb lugeda põhjendatuks tsiviilvaidlustega seotud kulude katmise kohtuasja poolte kohtukuludega, selle asemel, et asetada seekoormis maksumaksjaile.

PÕHISEADUSE VASTASEKSTUNNISTATUD SÄTTED

15. Riigilõivuseaduse (RT I 2010, 21, 107; RT I, 25.06.2012, 3) § 57 „Hagiavalduse, avalduse ja kaebuse läbivaatamine”

„(1) Hagiavalduse esitamisel tasutakse riigilõivu lähtuvalt hagi hinnast käesoleva seaduse lisa 1 järgi või kindla summana.“

16. Lisa 1 riigilõivuseaduse juurde „Riigilõivu täismäärad avalduse esitamise eest tsiviilkohtumenetluses“ (1. jaanuarist 2011 kuni 30. juunini 2012)

Tsiviilasja hind kuni, k.a.	Riigilõivu täismäär
255 646,59	10 225,86
287 602,41	11 184,53

KOLLEEGIUMI SEISUKOHT

17. Tallinna Ringkonnakohtus tunnistas tsiviilasjas nr 2-12-21831 määruskaebust lahendades põhiseadusega vastuolus olevaks ja jättis kohaldamata 1. jaanuarist 2011 kuni 30. juunini 2012 kehtinud riigilõivuseaduse § 57 lõike 1 ja lisa 1 osas, milles need nägid ettetsiviilasjas hinnaga üle 255 646 euro 59 senti kuni 287 602 eurot 41 senti kohustuse tasuda hagiavalduselt riigilõivu 11 184 eurot 53 senti. Nimetatud riigilõivuseaduse sätted on praeguses põhiseaduslikkuse järelevalve asjas põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) § 14 lõike 2 esimese lause mõttes asjassepuutuvateks säteteks, kuna OÜ-l Atelier Gurman tuleb hagiavalduselt tasuda lõivu nimetatud õigusnormi alusel. Seega sõltub menetlusosalise kohustus vahetult sellest küsimusest, kas vaidlustatud riigilõivuseaduse sätted on põhiseaduspärased või mitte.

18. Sätted on formaalselt põhiseaduspärased. Kolleegium analüüsib allpool asjassepuutuvate sätete materiaalselt põhiseaduspärasust, määrates kindlaks riivatud põhiõiguse ning riive lubatud eesmärgid ja hinnates vaidlustatud sätete proportsionaalsust nende eesmärkide suhtes.

19. Hageja kasutas hagiavaldust esitades PS § 15 lõikest 1 tulenevat igapähe õigust oma õiguste vabaduste rikkumise korral kohtusse pöörduda. Õigus kohtulikule kaitsele hõlmab nii isiku õigust pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse kui ka riigi kohustust luua põhiõiguste kaitseks kohane kohtumenetlus, mis on õiglane ja tagab isiku õiguste tõhusa kaitse. See põhiõigus laieneb ka juriidilistele isikutele (PS § 9 lõige 2).

20. Õiguse riive on selle kaitseala iga ebasoodus mõjutamine (vt nt Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. aasta otsus asjas nr 3-2-1-67-11, punkt 22.1). Kui isik ei ole kohtusse pöördumisel nõutavat riigilõivu tasunud ja isikut ei vabastata lõivu tasumise kohustusest, on asja menetlusse võtmine takistatud. Sellisel juhul ei kontrolli kohus ka isiku väidetud õiguste rikkumist. Seega riivab hagi esitamisel nõutava riigilõivu määr PS § 15 lõike 1 esimeses lauses sätestatud igapähe põhiõigust kohtusse pöörduda.

21. Kuna PS § 15 lõike 1 esimesest lausest tulenev põhiõigus tõhusale õiguskaitsele on seadusereservatsioonita põhiõigus, saab selle piiramise õigustusena arvestada üksnes teisi põhiõigusi või põhiseaduslikke väärtusi. PS §-s 15 ettenähtud isiku kaebõigus ei ole siiski absoluutne. Seadusandjal on õigus määrata põhiseadusega sätestatud raamides selle piirid, arvestades sealhulgas teiste põhiseaduslike väärtustega (vt nt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalvekolleegiumi 9. mai 2006. aasta määrus asjas nr 3-4-1-4-06, punkt 12; 3. aprilli 2008. aasta otsus asjas nr 3-4-1-3-08, punkt 5). Üldise põhiõiguse tõhusale õigusemõistmisele ja ausale kohtumenetlusele riive materiaalne põhiseaduspärasus sõltub kõigepealt sellest, kas riive eesmärk on legitiimne, ning seejärel sellest, kas legitiimse eesmärgisaavutamiseks toime pandud riive on proportsionaalne (Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 17. juuli 2009. aasta otsus asjas nr 3-4-1-6-09, punkt 20).

22. Kohtusse pöördumise õiguse riive legitiimseteks eesmärkideks on menetlusökonoomia ja õigusemõistmise kulutuste kandmisest osavõtu põhimõte (Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. aasta otsus asjas nr 3-2-1-67-11, punkt 25).

23. Menetlusökoonomia on Riigikohtu praktika kohaselt põhiseaduslik õigusväärtus, mille sisuks onvältida muuhulgas põhjendamatute ja pahatahtlike avalduste menetlemist, kunaselliste avalduste menetlemine võib kaasa tuua kohtusüsteemi ülekoormatuse ningseega suutmatuse pakkuda isikutele tõhusat õiguskaitset mõistliku aja jooksul. RLS § 57 lõikes 1 koostoimes lisaga 1 sätestatud suurusesriigilõivu tasumise kohustus võib ära hoida isiku kohtusse pöördumise. See onüks meede, mille tulemusena väheneb ka läbivaadatavate kohtuasjade arv jamenetluses olevate kohtuasjade läbivaatamine muutub tõhusamaks. Lõpptulemusenakoormatakse vähem teisi selliste avaldustega seotud menetlusosalisi, kohtusüsteemi ja riigieelarvet (vt ka Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. aastaotsus asjas nr 3-2-1-67-11, punkt 25.3).

24. Üldkogu on leidnud, ettsiviilkohtumenetluses saab menetlusosaliste õigusemõistmise kulustete kandmisest osavõtu põhimõtet käsitleda riigieelarvevahendite säästliku (avalikke huvearvestava) kasutamise huvina ning seeläbi põhiseadusliku väärtuse ehk kohtussepöördumise õiguse legitiimse riivena (Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. aastaotsus asjas nr 3-2-1-67-11, punkt 25.5).

25. Järelikult tulebhinnata, kas nõue tasuda tsiviilasjas hinnaga üle 255 646 euro 59 sendikuni 287 602 eurot 41 senti hagi esitamisel riigilõivu 11 184 eurot 53 senti on proportsionaalne meede ülalnimetatud eesmärkide saavutamiseks. Selleks tuleb otsustada meetme sobivuse, vajalikkuse ja mõõdukuse üle.

26. Kuna sobiv on abinõu, mis soodustab piirangu eesmärgi saavutamist, ja sobivuse seisukohalt on vaieldamatult ebaproportsionaalne vaid abinõu, mis ühelgi juhul ei soodusta piirangu eesmärgi saavutamist, on vaidlusalune riigilõiv sobiv meede menetlusökoonomia eesmärgi saavutamiseks. Samuti katab sellises suuruses riigilõiv õigusemõistmise kulud (vt *mutatis mutandis* Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 7. mai 2012. aasta otsus asjas nr 3-4-1-7-12, punkt 42).

27. Abinõu on vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise, kuid isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne kui esimene (vt nt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 7. mai 2012. aasta otsus asjas nr 3-4-1-7-12, punkt 43). RLS § 57 lõikes 1 koostoimes lisaga 1 sätestatud suurusesriigilõiv ei ole vajalik meede ei menetlusosaliste menetluskulude kandmise egamenetlusökoonomia eesmärgi saavutamiseks.

28. Riigikogu põhiseaduskomisjoni esitatud arvamusest asjas nr 3-2-1-67-11 (vt Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. aasta otsus asjas nr 3-2-1-67-11, punkt 10.1) tuleneb, et Justiitsministeeriumi andmetel oli 2010. aastal ühe tsiviilasja menetlemise keskmine arvestuslik kulu maakohtus 285 eurot. Praegusel juhul on tsiviilasjas hinnaga üle 255 646 euro 59 sendi kuni 287 602 eurot 41 senti ette nähtud kohustus tasuda 11 184 eurot 53 senti riigilõivu. Seega ületab asjassepuutuv riigilõivu määr eeldatavat asja menetlemise kulu maakohtus ligi 40 korda. Isegi arvestades sellega, et praeguseks võib olla tsiviilasja läbivaatamise keskmine kulu maakohtus mõnevõrra kõrgem ning praeguses asjas esitatud hagiavalduse menetlemine võib olla keskmisest keerulisem ja kulukam, kataks tõenäoliselt ka oluliselt väiksem riigilõiv õigusemõistmise kulud, kuid oleks kohtusse pöörduda soovivale isikule vähem koormav (vt *mutatis mutandis* Riigikohtu üldkogu 6. märtsi 2012. aasta otsus asjas nr 3-2-1-67-11, punkt 27.5). Seetõttu ei saa 11 184 euro 53 sendi suurust riigilõivu pidada vajalikuks meetmeks, tagamaks menetlusosaliste osalemistmenetluskulude kandmisel olukorras, kus hagi menetlemise kulusid maakohtus on võimalik katta märkimisväärselt madalama ning seega kohtusse pöörduda soovivaid isikuid vähem koormava riigilõivuga.

29. Menetlusökoonomias seisukohalt tuleb silmas pidada, et kuigi kõrgemad riigilõivud võivad suurel määral hoida isikuid põhjendamatult ja pahatahtlikult kohtusse pöördumast, toovad nad endaga kaasa ka suuremal hulgal menetlusabi taotlusi. Sellisel juhul kulub kohtute ressursi rohkem menetluslike kui sisuliste küsimustelahendamisele ning kõrge riigilõiv ei aita seetõttu menetlusökoonomia eesmärgisaavutamisele kaasa (vt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 7. mai 2012. aasta otsus asjas nr 3-4-1-7-12, punkt 45).

30. Riigikohus on korduvalt leidnud, et enne 1. jaanuari 2009 kehtinud riigilõivud tagasid võrreldes 1. jaanuarist 2011 kuni 30. juunini 2012 kehtinud lõivudega samal määral menetlusökoonomia ja menetlusosaliste õigusemõistmise kulude kandmisest osavõtu eesmärgid, kuid koormasid selle juures vähem kohtusse pöörduvaid isikuid (Riigikohtu üldkogu 29. novembri 2011. aasta otsus asjas nr 3-3-1-22-11, punktid 31.1 ja 31.4; 6. märtsi 2012. aasta otsus asjas nr 3-2-1-67-11, punktid 27.3 ja 27.6). Kuni 31. detsembrini 2008 kehtinud riigilõivuseaduse alusel tuli 265 000 euro suuruse hagi hinna korral tasuda riigilõivu 5991 eurot 71 sentiehk ligi poole vähem. Seetõttu ei ole tsiviilasjas hinnaga üle 255 646 euro 59 sendi kuni 287 602 eurot 41 senti kohustus tasuda 11 184 eurot 53 senti riigilõivu menetlusökoonomia tagamiseks proportsionaalne meede.

31. Eeltoodud põhjustel riivab sellise tsiviilasja hinnaga seotud kohustus tasuda 11 184 eurot 53 senti riigilõivu ebaproportsionaalselt PS § 15 lõikes 1 sätestatud igapäevase kohtusse pöördumise õigust ning on seetõttu põhiseadusega vastuolus.

32. Kolleegium tunnistab PSJKS § 15 lõike 1 punkti 5 alusel, et 1. jaanuarist 2011 kuni 30. juunini 2012 kehtinud riigilõivuseaduse (RT I 2010, 21, 107; RT I, 25.06.2012, 3) § 57 lõige 1 koostoimes lisaga 1 olid põhiseadusega vastuolus osas, milles tsiviilasjas hinnaga üle 255 646 euro 59 sendi kuni 287 602 eurot 41 senti tuli hagiavalduselt tasuda riigilõivu 11 184 eurot 53 senti.

Märt Rask, Henn Jöks, Ott Järvesaar, Lea Kivi, Jüri Põld